

χ τη κε ή γ η) Πελοπν. (Λακων. Μάν.): "Αμα κάμουνε ἀνακο-
μιδή καί τότε βροῦνε ἀδέξιονε, λένε ὅτι κείνος ἔβραζε σάν τὸ
κακκάβι Μάν. 2) Ἐπὶ κηροῦ, ἄλυτος, ἄτηκτος Πελοπν.
(Λακων.) Συνών. ἀλειωτος.

*ἀδεξιοστριφογυρίζω, ἀεξιοστρουφοῦρίζω Κάρπ.
(Ἑλυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀδέξια καὶ τοῦ ρ. στριφογυρίζω.

Περιστρέφομαι μετὰ δυσθυμίας: Ἄσμ.

Κ' ἡ κόρ' αὐροξὺπνησεν εἰς τ' ἄσπρα σεντονάκια,
ἀεξιοστρουφοῦρισεν ὅς τοῦ ὕπνου τὰ κανάκια.

(κανάκια = χάδια) Πβ. *ἀδεξιανασηκώνομαι.

ἀδεξιώνω Σῦρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδέξιος.

Γίνομαι ἀκατάλληλος, ἀνώμαλος, δύσβατος: Ἀδέξιωσε
πολὺ ὁ δρόμος.

ἀδεξιωσύνη ή, Κεφαλλ. Κρήτ. Σῦρ. κ. ἀ. ἀδιξου-
σύν' Μακεδ. (Καταφύγ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀδεξιωσύνη.

Ἀνεπιτηδειότης, ἀνικανότης ἔνθ' ἄν.: Ἐχει ἀδεξιωσύνη
ὅς τῇ δουλειᾷ του Σῦρ. Ἀντίθ. δεξιωσύνη, ἐπιδε-
ξιωσύνη.

ἀδερμάτσιαστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδιρμάτιαγους Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δερματσιαστός
<δερματιάζω.

Ὁ μὴ τοποθετηθεὶς ἐν ἀσκή: Ἐχον διρματισμένον
κι ἀδιρμάτιαγους τ'ρί.

ἀδερμώνιστος ἐπίθ. Ἀθ. ἀδιρμών'στους Μακεδ.
(Χαλκιδ.) ἀδιρμών'στους Μακεδ. (Χαλκιδ.) ἀριμών'στους
Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δερμωνιστός
<δερμωνίζω.

Ὁ μὴ κοσκινισθεὶς με δερμώνι, ἥτοι ἀραιὸν κόσκινον
ἔνθ' ἄν.: Ἀδιρμών'στου τό 'χου τὸν σ'τάρ' Χαλκιδ. Ἀρι-
μών'στους ἔμ'νι οὐ σπόρους Αἰτωλ. Ἀριμών'στου σ'τάρ' μὴν
τοῦ πᾶς ὅς τοῦ μύλου Αἰτωλ.

ἀδερφάκι τό, ἀδελφάκι πολλαχ. ἀδερφάκι κοιν.
ἀδιρφάκ' βόρ. ιδιώμ. ἀδρεφάκι Βιθυν. (Κατιρ.) Κέρκ.
Σῦρ. κ. ἀ. ἀδεφάτσι Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀερφάτσι
Κάρπ. Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀδερφός. Ὁ τύπ. ἀδελφάκι καὶ
παρὰ Δουκ.

1) Ὁ μικρὸς ἀδελφὸς κοιν.: Ἐχω ἓνα ἀδερφάκι τριῶν
ἐτῶν κοιν. || Ἄσμ.

Σὰν δυ' ἀδιρφάκια ὕκαρδιακὰ π' τὰ κᾶν' μινὰ μητέρα
Μακεδ.

Τρία πράματα μ' ἀρέσασιν εἰς τὸν ἀπάνω κόσμον,
τὸ κάτεργο σὰν πορπατῇ, τὸ ἄλοο σὰ δρέμῃ,
τὰ δυ' ἀερφάτσια τὰ καλά, σὰν εἶναι ἀαπημένα

Κάρπ. Συνών. ἀδερφέλλι 1. β) Ὁ ἀδελφὸς ἡ ἡ
ἀδελφὴ θωπευτικῶς σύνηθ.: Ἄσμ.

Τρίγ' ἀδρεφάκια ἤσινε τὰ πολ' ἀγαπημένα,
τρελλάναν ἓνα Κατρελί, τρελλάνανε κ' ἐμένα

Βιθυν. (Κατιρ.) Συνών. ἀδερφέλλι 2. 2) Φίλος, οἰ-
κεῖος Κρήτ. Παξ. κ. ἀ.: Τοῦ λέω, ρὲ ἀδερφάκι, θὰ μὲ κάμῃς
νὰ πάρω τὴν ἰσόβια (ἀμφίστομος μάχαιρα) Παξ. || Ἄσμ.

Λοῦδε μου καὶ νὰ σοῦ δούδω | νὰ ἴμαστε καλ' ἀδερφάκια
Κρήτ.

ἀδερφάρα ή, Κρήτ. Σῦρ. κ. ἀ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. ἀδερφός.

Μεγάλη κατὰ τὸ ἀνάστημα, μεγαλόσωμος ἀδελφὴ ἡ
μεγαλόσωμος ἀδελφὸς ἔνθ' ἄν.: Ἐχω μὴν ἀδερφάρα!
Σῦρ.

ἀδερφᾶτα ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀδιρφᾶτα Λέσβ. ἀδιρ-
φᾶτα Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδερφός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ᾶτα.

Δίκτην ἀδελφῶν, ἀδελφικῶς: Αὐτοὶ ζοῦν ἀδιρφᾶτα. Θὰ
φάμῃ ἀδιρφᾶτα.

ἀδερφᾶτο τό, ἀδελφᾶτο Ἀθ. Λαρδαν. Θράκ. Κε-
φαλλ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Σκιάθ. ἀδιρφᾶτου Μακεδ.
(Καταφύγ. Χαλκιδ.) ἀδερφᾶτο Λαρδαν. Κεφαλλ. Παξ.
Χίος ἀδιρφᾶτου Λέσβ. ἀδρεφᾶτο Βιθυν. Παξ. ἀδιρ-
φᾶτου Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀδελφᾶτον.

1) Ἀδελφότης, σύλλογος, σωματεῖον θρησκευτικὸν ἡ
φιλανθρωπικὸν Βιθυν. Λαρδαν. Θράκ. Λέσβ. Μακεδ.
(Καταφύγ. Χαλκιδ.) κ. ἀ. Συνών. ἀδερφός. 2)
Οἱ ἔξω τῶν μονῶν μοναχοὶ οἱ ἀντὶ χρηματικοῦ ποσοῦ
λαμβάνοντες παρ' αὐτῶν οἶκημα καὶ ὠρισμένα τρόφιμα
Ἀθ. Πβ. καθισματάρεις. 3) Οἱ συνεισφέροντες,
συνήθως ὁμότεχνοι ἄνδρες, ἐνίοτε δὲ καὶ γυναῖκες, πρὸς
ἐορτασμὸν ἀγίου τινὸς Λαρδαν. Θράκ. Χίος κ. ἀ. β) Ἡ
συνεισφορά, ἣν ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τις Χίος. γ) Ἡ
λειτουργία ἡ τελουμένη ὑπὸ συντεχνίας ἡ σωματείου τινὸς
Λέσβ. Χίος: Σήμωρα ὅς τοὺν ἄγι-Διουμήδ' ἔχ' ἀδιρφᾶτου Λέσβ.

4) Ἡ ἐπιτροπεία ἡ διευθύνουσα καὶ διαχειριζομένη
περιουσίαν ναοῦ, νοσοκομείου ἡ φιλανθρωπικοῦ καταστή-
ματος Ἀθῆν. Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἀ. 5) Συνή-
θως πληθ., τὰ ἐκ πατρικῆς κληρονομίας μερίδια ἀκινήτου
κτήματος ἐκάστου τῶν ἀδελφῶν Λέσβ.: Αὐτὰ τὰ χουράφια
γραμμὴ εἶν' ἀδιρφᾶτα. Συνών. ἀδελφομοίρι.

ἀδερφέλλι τό, ἀμάρτ. ἀδιρφέλλ' Λέσβ. (Πάμφιλ.)
ἀδιρφέλλ' Λέσβ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀδερφός διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -έλλι.

1) Ὁ μικρὸς ἀδελφός. 2) Ὁ ἀδελφὸς ἡ ἀδελφὴ
θωπευτικῶς: Ν' ἀφίν' τ' ἀδιρφέλλ' μ' νὰ ὀρχιτι νὰ μὴ βλέπ'.
Συνών. ἀδερφάκι.

ἀδέρφι τό, ἀδέλφιν Πόντ. (Κερασ.) ἀδέλφι πολλαχ.
ἀδέρφι κοιν. ἀδέρφ' βόρ. ιδιώμ. ἀδρέφι Κέρκ. Κεφαλλ.
κ. ἀ. ἀδέφι Βιθυν. (Κατιρ.) ἀέρφιν Κύπρ. ἀέρφι Σύμ.
Χίος (Πυργ.) ἀγέρφιν Κύπρ. Πληθ. ἀέρκια τά, Κύπρ.
Χίος (Πυργ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀδέρφιον. Πβ. ἐπιγραφὴν Athen.
Mitteil. 14 (1889) 246 «τῶν ἀδερφήων τὸ μνημῖον τῷτο». Τὸ ἀδέλφιν ἐν Ἑπαίν. γυναικ. 386, στ. 349 (ἐκδ. ΚΚrumb-
bacher).

1) Ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφή κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.): *ἔμεθα τρία ἀδέρφια. ἦρθε τ' ἀδέρφι μου ἀπὸ τὴν ξενιτεῖα κοιν.* || Παροιμ. *Δυὸ ἀδέρφια μάλωναν καὶ δυὸ τρελλοὶ ἐχαί-
νονταν* (μωροὶ οἱ πιστεύοντες ὅτι ἡ μεταξὺ ἀδελφῶν ἔρις
εἶναι βαθεῖα καὶ διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ.
303) ἐνιαχ. Γνωμ.

*Ἔχουν τ' ἀδρόυνα χολή, ἔχουν τ' ἀδρέφια μάχη,
ἔχει καὶ μάννα μὲ παιδί, ὅσο νὰ δῇ καὶ νὰ βγῇ
Κεφαλλ.*

*Ποιὰ σκύλλα μάννα τό 'λεγε, τ' ἀδέρφια δὲν πονεῖονται;
τ' ἀδέρφια σκίζουν τὰ βουνὰ γιὰ νὰ συναντηθοῦνε
Πελοπν. (Ἄργ.)*

*Τ' ἀδέρφια ὄντας σμίγουνε, τραντάφυλλ' ἀνοιμένα
Πελοπν. || Αἰνιγμ.*

*Ἦσσερ' ἀδέρφια ἀγκαλιασμένα | 'ς ἓνα σεντούκι εἶναι κλεισμένα
(καρύδι) Πελοπν. (Λακων.) || Ἄσμ.*

*Τῷ πῶν' νὰ κλαίῃ ἢ μάννα της, ἃς κλαίῃ τῷ ἢ δική μου,
τῷ πῶν' νὰ κλαίῃ τ' ἀέρκια της, ἃς κλαίῃ τῷ τὰ δικά μου*

Κύπρ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀδέρφι Μύκ.
Τὰ πέντε Ἀδέρφια Πελοπν. Σκῦρ. Ἐννὰ Ἀδέρφια Ἀκαρναν.
Τὰ τρία τ' Ἀδέρφια Ἡπ. β) Τὸ ἕτερον πραγμάτων
ἀποτελούντων ζεύγος Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Ἐμ'να μ' ἓνα
τσαρούχ', ἔχασα τ' ἀδέρφ' τ'. Ἡῦρα τό 'να τσουράτ', τῶρα
ψάχνου γιὰ τ' ἀδέρφ' τ'. Ἐχασα τ' ἀδέρφ' ἀπ' τὸν σκ'λα-
ρίκι μ'. Συνών. ταίρι. γ) Ὁμοιος, ἐπὶ προσώπων ἢ
πραγμάτων Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Ἀδέρφ' 'ς τοῦ πιρπάτ'μα
- 'ς τοῦ πιόμα - 'ς τ'ν τέχνη. Δὲν ἔχ' ἀδέρφ' 'ς τοῦ φαεῖ αὐτεῖ-
νους. δ) Στέλεχος συμπεφυκὸς ἄλλῳ στελέχει, μάλιστα
στάχυος Θεσσ. κ. ἄ. 2) Ὁ μετὰ τὴν ἔξοδον τοῦ
ἐμβρύου κατὰ τὸν τοκετὸν ἀποκολληθεὶς καὶ ἐξαγόμενος
πλακοῦς Κεφαλλ. Παξ. Πελοπν. (Ὀλυμπ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.):
*Δὲν ἔπρεσε ἀκόμη τ' ἀδέρφι καὶ ἡ γυναῖκα θὰ ὑποφέρει Κεφαλλ.
|| Φρ. Τὸν κοιτάει σὰν ἀδέρφι (ἀπεχθάνεται, μισεῖ αὐτόν.
Ἡ φρ. ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ πλακοῦντος νὰ ἐκθέσῃ τὴν
λεχὼ εἰς κίνδυνον, ἂν μὴ καταπέσῃ ἐγκαίρως) Κεφαλλ.
Συνών. ἀκόλουθο, ταίρι, ὕστερο. β) Ὁ ὀμφάλιος
λῶρος Κεφαλλ. Παξ.: *Ἄμα γεννήσῃ ἡ γυναῖκα, πρέπει νὰ
κόβουνε ἀπὸ τὸ παιδί τ' ἀδέρφι Παξ. 3) Φίλος, ἐταῖρος,
συνήθως ἐν προσφωνήσῃ μετ' ἄρθρ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.)
Ἰων. (Κρήν.) κ. ἄ.: *Ποῦ πααίνουμι, τ' ἀδέρφ'!* Ἀδριανούπ.
Τί θὰ πάρονμι, τ' ἀδέρφ'! αὐτόθι. Ἀκονι, βρὲ τ' ἀδέρφ', τί
θὰ σὶ πῶ αὐτόθι.****

***ἀδερφιακά** ἐπίρρ. ἀδελφᾶκά Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀδερφός.

Δίκην ἀδελφῶν, ὡς προσήκει ἀδελφοῖς: *Ἐμοίραξαν
ἀδελφᾶκὰ τὴν ἐοῖαν ἀτουρ (ἐμοίρασαν ὡς ἀδελφοὶ τὴν περι-
ουσίαν των). Συνών. ἀδερφικά, ἀδερφικᾶτα 1, ἀδερ-
φωτικά.*

***ἀδερφιακὸς** ἐπίθ. ἀδελφᾶκὸς Πόντ. (Κερασ. Σάντ.
Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀδερφός.

Ὁ προσήκων ἀδελφοῖς, ἀδελφικός: *Ἀδελφᾶκὸν ἀγάπ'*
ἔσ' (ἀδελφικὴν ἀγάπην ἔχει) Χαλδ. Συνών. ἀδερφικός.

ἀδερφιδερὸς ὁ, ἀμάρτ. ἀδελφιδερὸς Καππ. (Φλογ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀδερφιδής.

Ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς, ἀνεψιός, ἀρχ.
ἀδελφιδουῖς. Συνών. ἀδερφιδής, ἀδελφοπαίδι,
ἀδερφοτέκνι, ἀδερφοτέκνος.

ἀδερφιδής ὁ, ἀμάρτ. ἀδελφιδής Καππ. (Σινασσ.)
Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. ἀδελφιδουῖς.

Ἀδερφιδερὸς, ὁ ἰδ.

ἀδερφικά ἐπίρρ. ἀδελφικά Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.
Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀδερφικά σύννηθ. ἀδιρφικά
Θράκ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδερφικός.

Δίκην ἀδελφῶν, ὡς προσήκει ἀδελφοῖς ἔνθ' ἄν.: *Ἀδερ-
φικά ἐπεράσαμε, ὅταν ἐμέναμε 'ς τὸ ἴδιο σπίτι. Περνοῦμε
ἀδερφικά σύννηθ. Ἀδερφικά ἃς συντιζώνωμε (ὁμιλῶμεν)
Τραπ. || Φρ. Ἀδελφικά τὰ πράματα (ἃς κανονίσωμεν τὴν
διαφορὰν μας ἀδελφικῶς) Κερασ. || Ποίημ.*

*Γιὰ ν' ἀγκαλιάσῃ ἀδερφικά τὸν ἄγιο τοῦ τὸ φίλο
ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2,108 (ἔκδ. Μαρσαλῆ). Συνών. *ἀδερ-
φιακά, ἀδερφικᾶτα 1, ἀδερφωτικά.*

ἀδερφικᾶτα ἐπίρρ. ἀδελφικᾶτα Ζάκ. — ΑΛασκα-
ράτ. Μυστήρ. 30 ἀδερφικᾶτα Κεφαλλ. Μεγίστ. Πελοπν.
(Ἀρκαδ.) Παξ. Σῦρ. ἀδιρφ'κᾶτα Ἡπ. (Χουλιαρ.) Μακεδ.
(Καταφύγ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδερφικᾶτος.

1) Δίκην ἀδελφῶν, ὡς προσήκει εἰς ἀδελφούς ἔνθ' ἄν.:
*Ἔλα νὰ τὰ μοιράσουμε (ἢ νὰ τὰ ποῦμε) ἀδερφικᾶτα Ἀρκαδ.
Μοιράσαμε τοῦ φαεῖ μας ἀδιρφ'κᾶτα Αἰτωλ. Αὐτὲς οἱ γειτόνισ-
σες ἐζήσανε ἀδερφικᾶτα σαράντα χρόνια Παξ. Συνών. *ἀδερ-
φιακά, ἀδερφικά, ἀδερφωτικά. 2) Ὁμοῦ, μαζί,
ἀδελφωμένα ΑΛασκαράτ. ἔνθ' ἄν.: *Ἡ ἀκαμασιὰ καὶ
ἡ γύμνια ἐκεῖ ζοῦν ἀδελφικᾶτα.**

ἀδερφικᾶτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδελφικᾶτος ΑΛασκαράτ.
Στιχουργ. 41 ἀδιρφ'κᾶτους Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδερφικός καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ᾶτος.

1) Ἀδελφικός ΑΛασκαράτ. ἔνθ' ἄν.: Ποίημ.

Κάνει μὲ δαύτη ἡ 'δουσιότητά του

Χριστὸς ἀνέστη τόσο ἀδελφικᾶτο.

2) Οὐδ. πληθ. ἀδιρφ'κᾶτα οὐς., τὰ κτήματα τὰ ἀνή-
κοντα εἰς τὸ σύνολον τῶν ἀδελφῶν Μακεδ. (Καταφύγ.)

Πβ. ἀδερφικός.

ἀδερφικὸν τό, Κύπρ. — Δλιπέρτ. Τζυπρ. τραγούδ. 40.

Τὸ μεσν. οὐς. ἀδελφικόν. Ἰδ. Δουκ. (λ. ἀδελφικός).
Πβ. Λαογρ. 8 (1921/5) 317.

Ἐπιληψία, σεληνιασμός: Φρ. *Ἡῦρὲν τον τὸ ἀδερφικόν
του (συνών. φρ.: *ἡῦρεν τον τὸ καλὸν τοῦ Θεοῦ*).*
|| Ποίημ.

Μιὰν νύχταν 'ς τὴν αὐλὴν του, ποῦ πετάχτηκεν

νὰ δῇ μὲν ποδκιαστῇ τὸ βονικόν του,

ὅ,τι τῷ ἂν ἔτυθεν, ἐσυντρομάχτηκεν,

τῷ ἔθεν νὰ πάθῃ τῷ τ' ἀδερφικόν του

(μὲν ποδκιαστῇ τὸ βονικόν = μήπως περιπλεχθοῦν εἰς τὸ
σχοινίον τὰ πόδια τοῦ ζώου, ἔθεν = ἤθελεν) Δλιπέρτ.
ἔνθ' ἄν.

ἀδερφικός ἐπίθ. ἀδελφικός Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.
κ. ἄ.) ἀδερφικός κοιν. ἀδιρφ'κὸς Ἡπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀδελφικός.

1) Ὁ προσήκων ἢ ἀνήκων ἀδελφῷ ἢ ἀδελφοῖς κοιν.
καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.): *Ἀδερφικὸ φιλεῖ, ἀδερφικῇ*

